

Byggnadsminnesförklaring av Kronobränneriet och Testebo kvarn, fastigheten Strömsbro 77:6 (Vävaren 1) i Strömsbro, Gävle kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring har väckts av riksantikvarie-
ämbetet den 12 december 1962.

Kronobränneriet och Testebo kvarn som båda äger framträdande
kulturhistoriska värden är skyddade enligt 1942 års lag om skydd
för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse genom länsstyrelsens
resolution den 15 november 1944.

Med anledning av lagändring som trätt i kraft den 1 juli 1976
har ärendet överlämnats till länsstyrelsen för vidare handlägg-
ning den 22 oktober 1976.

Byggnadsnämnden har den 6 juli 1976 tillstyrkt byggnadsminnes-
förklaringen.

Fastighetens nuvarande ägare

GK Sanerings AB, har den 15 juni 1981 givits till-
fälle att yttra sig över föreslagna skyddsföreskrifter men inte
begagnat sig därav.

Byggnadsminnesförklaring är förenlig med stadsplan fastställd
av länsstyrelsen den 24 november 1981, som för fastigheten
Strömsbro 77:6 anger småindustri, särskild miljöhänsyn.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen
Kronobränneriet och Testebo kvarn, på fastigheten Strömsbro 77:6
(Vävaren 1) i Gävle kommun för byggnadsminne och meddelar enligt
2 § samma lag skyddsföreskrifter enligt bilagor 1 och 2.

Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen skall vad som föreskrivits i
detta beslut tillämpas omedelbart även om det överklagas.

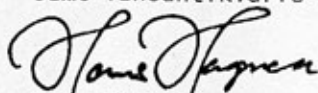
Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga 3.

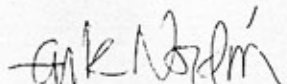
Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet del-
tog landshövding Hans Hagnell jämte ledamöterna Jens Alvarsson,
Birgit Andersson, Sixten Bäckström, Arne Carlsson, Arne Englund,
Willy Eriksson, Hans Lindblad, Birger Olsson, Theodor Sandgren,
Håkan Stiernlöf och Håkan Westlund.

1983-10-24

11.392-2985-76

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd A Tollstorp,
1:e länsassessor Olle Carlbom, länsarkitekt Lars-Ulrik Bergström
samt länsantikvarie Erik Nordin, föredragande.

Hars Hagnell

Erik Nordin

Bilagor

Skyddsföreskrifter för Kronobränneriet
"- Testebo kvarn

Kopia till

Inskrivningsmyndigheten vid Gävle tingsrätt
✓ Riksantikvarieämbetet delgivn.
Länsmuseet
Byggnadsnämnden i Gävle kommun
Kulturnämnden i Gävle
Överlantmätarmyndigheten, N Strandgatan 9, Box 246,
801 04 Gävle

Historik

Anläggandet av ett kronobränneri i Strömsbro påbörjades 1776 genom uppförandet av bränneribyggnaden. Arbetet stod under ledning av stadsbyggmästaren Rafael Pousette och stadsmurmästaren Daniel Lundqvist. Byggnaden inrymde själva bränneriet med utrymmen för mältning, mäsning och bränning. Vinden användes som gröpmagasin. Ett vattenhjul i byggnadens södra ända drev pumpar som transporterade vatten upp i byggnaden.

1777 utbjöds bränneriverksamheten till arrende. Bränneriet hade blivit betydligt dyrare än vad som från början beräknats, och verksamheten gav förlust. Bränneriet köptes av staden i början av 1788 och Strömsbro egendom 1805. Verksamheten blev mycket vinstbringande fram till 1834 då bränneriet brann, varefter förlusttider kom genom konkurrens med sydsvenskt potatisbrännvin. Slutligen nedlades bränneriverksamheten 1849 och området såldes för grundandet av Gefle Manufakturaktiebolag.

Litteratur: Elfstrand P. Kronobränneriet i Strömsbro Ett bidrag till dess historia I-IV. Meddelanden av Gästriklands Kulturhistoriska förening 1927 och 1928, Från Gästrikland 1930 och 1931.

Beskrivning

Byggnaden är murad av sandsten och vitputsad med kalkputs. Tre väggar har nyligen omfärgats med silikatfärg den fjärde är mycket skadad. Taket är högt, brutet, täckt med tvåkupigt taktegel i dåligt skick. I byggnadens interiör finns utomordentligt lite bevarat från bränneritiden, utan all inredning synes härröra från senare tid. Byggnaden används idag för lagerändamål.

För byggnadens fortbestånd torde en fortsatt användning som lager eller magasin vara lämpligast och kräva minst ingrepp i stommen. Byggnaden kan därvid ges endast grundvärme vilket också bör vara gynnsammast för murverk och puts.

Byggnaden är vad gäller murverksstomme i gott skick. Bjälklag är i huvudsak hela, burna av en inre stolpverkskonstruktion i tekniskt sett hyggligt skick. Takkonstruktionen är i huvudsak hel medan takbeklädnad med panel, papp och tegeltak måste få en grundlig översyn. Härvid bör även framdeles läggas tegeltak. Utvändiga putsfasader fordrar en grundlig översyn. Putslagning eller delvis omputsning bör ske med kalkputs, avfärgning med kalk.

Snickerierna är i hyggligt skick. De är av kulturhistoriskt värde och bör överses och repareras.

Befintlig reglering

I gällande stadsplan är byggnaden betecknad Jsk. Strömsbro är riksintresse i den fysiska riksplaneringen. Byggnaden är skyddad enligt 1942 års lag om kulturhistoriskt märkliga byggnader.

Skyddsområde

Omgivande tomtmark intill tomtgräns eller närliggande byggnad dock med en största bredd av 20 m.

Skyddsföreskrifter

1. Byggnaden får inte utan länsstyrelsens tillstånd rivas, ombyggas eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
2. Arbeten i byggnadens inre som medför ingrepp i den bärande stommen skall utföras efter förslag som godkänts av länsstyrelsen.
3. Byggnaden skall i samråd med länsstyrelsen ägnas för dess bestånd erforderligt löpande underhåll med sådana material och metoder som dess kulturhistoriska värde kräver.
4. Skyddsområdet skall vårdas på sådant sätt att byggnadens karaktär och utseende inte förvanskas.

LÄNSSTYRELSEN
GÄVLEBORGS LÄN
Länsantikvarien

BYGGNADSMINNE FÖRSLAG 1981-03-18

11.392-2985-76

Testebo kvarn

Fastighet: Strömsbro 77:6

Ägare:
AB, Box 4017, 800 04 Gävle

Fråga väckt: 1962-12-12

Beslut: 1983-10-24

Beskrivning

År 1741 inköpte Gävle stad en gammal kronokvarn på platsen. Den ombyggdes 1750 och finns redovisad som "Nya Quarnen" på karta från 1751. Kvarnen drevs av staden till 1849 då den köptes av Gefle Manufaktur Aktiebolag. Kvarnen drevs till 1906 då den ombyggdes till reparationsverkstad. Vattenrännan genom kvarnen används till ett 1923 uppfört kraftverk i anslutning till textilfabriken. Byggnadens exteriör är välbevarad. Interiören är helt omändrad.

Befintlig reglering

Gällande stadsplan fastställd 24 november 1981 anger småindustri, särskild miljöhänsyn.

Skyddsområde

Omgivande tomtmark intill tomtgräns eller närliggande byggnad dock med en största bredd av 20 m.

Skyddsföreskrifter

1. Byggnaden får inte utan länsstyrelsens tillstånd rivas, ombyggas eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
2. Arbeten i byggnadens inre som medför ingrepp i den bärande stommen skall utföras efter förslag som godkänts av länsstyrelsen.
3. Byggnaden skall i samråd med länsstyrelsen ägnas för dess bestånd erforderligt löpande underhåll med sådana material och metoder som dess kulturhistoriska värde kräver.
4. Skyddsområdet skall vårdas på sådant sätt att byggnadens karaktär och utseende inte förvanskas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till kammarrätten i Sundsvall.

Tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Kammarrätten måste ha fått Er skrivelse inom den tid som nedan markerats med kryss, annars kan kammarrätten inte ta upp Ert överklagande.

- tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet
- två månader från den dag då Ni fick del av beslutet
- två månader från den dag då beslutet är daterat
-

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att anteckna ärendets nummer.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan i stället ombudet underteckna skrivelsen.

Kammarrättens adress är: ~~Fax till Box 714, Sundsvall~~
Box 714, 851 21 SUNDSVALL

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen